

Sygn. akt IV U 2945/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2020 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **P. S.**

od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Z.

z dnia 31.10.2019 r. znak (...)

o wypłatę części uzupełniającej

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż nie ma podstaw do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej odwołującego P. S.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 2945/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.10.2019 r., znak (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wstrzymał z urzędu P. S. wypłatę części uzupełniającej świadczenia w wymiarze 100% od dnia 01.11.2019 r., w związku z czym od tego dnia wnioskodawca otrzymywał rentę rolniczą w wysokości po 325,42 złotych miesięcznie.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca P. S. wskazał, iż się z nią nie zgadza, jednocześnie podnosząc, że od kilku lat nie prowadzi działalności rolniczej. Przyznał, że wraz z żoną posiadają grunty rolne, jednak nie jest to jednoznaczne z prowadzeniem działalności rolniczej.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu podniósł, że wstrzymał wypłatę części uzupełniającej renty w 100% na podstawie art. 28 ust.3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 299 ze zm.). Stwierdził, że z dokumentów zebranych w sprawie wynika, że wnioskodawca jest nadal właścicielem gruntów rolnych o powierzchni 2,54 ha fizyczne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 10.01.2011 r. organ rentowy przyznał P. S. prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od dnia 24.05.2011 r. Kolejnymi decyzjami świadczenie rentowe było przyznawane na dalszy okres. Obecnie ubezpieczonemu przysługuje prawo do renty rolniczej do 31.12.2020 r.

okoliczności niesporne

Odwołujący P. S. wraz z żoną są właścicielami gospodarstwa rolnego położonego we wsi B., gmina B., o powierzchni fizycznej wszystkich gruntów 2,54 ha.

Od około 3 lat M. M. (1), która posiada gospodarstwo rolne o powierzchni ok. 300 hektarów, dzierżawi od wnioskodawcy należące do niego grunty na podstawie ustnej umowy dzierżawy na czas nieokreślony. Dzierżawa tej ziemi była konieczna, ponieważ znajduje się ona pomiędzy polami uprawianymi już wcześniej przez M. M. (1) i aby dojechać na swoje pole musiałaby przejeżdżać przez cudze ziemie. M. M. (1) była zainteresowana zakupem gruntów należących do P. S., jednak wnioskodawca nie zdecydował się na ich sprzedaż. Natomiast ze względu na brak możliwości ich uprawy zgodził się na dzierżawę gruntów. Czynnosc została ustalony na jedną tonę pszenicy rocznie. Dopłatę do gruntu pobierają wnioskodawca i jego żona, co stanowi zasilenie ich domowego budżetu. P. S. utrzymuje się z renty, a jego żona pracuje.

dowód: zeznania świadka M. M. (1), k. 26v akt sąd.,

- zeznania wnioskodawcy P. S., k. 26v-27 akt sąd.,

- zaświadczenie o wielkości użytków rolnych z 20.05.2011 r., k. 2 akt organu rentowego,

- akt notarialny z 31.10.1991 r., k. 3-4 akt organu rentowego

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści przepisu art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299 ze zm.), wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. W ust. 2 cyt. przepisu ustawodawca wskazał, że zawieszenie wypłaty dotyczy części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia, ilekroć w ust. 3 i 5-7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej - rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej.

Z kolei zgodnie z treścią art. 28 ust. 3 i 4 ww. ustawy wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając: gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej, co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej małżonkiem emeryta lub rencisty, jego zstępnym lub pasierbem, osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym, małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c, a także nie uwzględniając gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych, gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia, własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

W orzecznictwie przyjmuje się jednak, że art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie pochłania wszystkich wypadków, w których ustawodawca uznaje, że działalność rolnicza nie jest prowadzona, czy też dopuszcza - poza tym uznaniem - inne jeszcze wypadki nieprowadzenia takiej działalności i uwzględnia je przy zawieszaniu

prawa do świadczeń. Zasadnicza kwestia sprowadza się bowiem do wykładni pojęcia "prowadzenia działalności rolniczej", a w szczególności, czy zawieszenie w całości lub części prawa do świadczenia rentowego lub emerytalnego należy powiązać z samym faktem bycia właścicielem gospodarstwa rolnego lub wykonywania nad nim władztwa, czy też koniecznym jest dodatkowo, aby na jego obszarze osoba będąca rolnikiem prowadziła osobiście i na własny rachunek działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w rozumieniu art. 6 ust. 1 i ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd Najwyższy dokonując wykładni analizowanego pojęcia w kontekście zawieszenia w całości lub w części prawa do świadczenia wskazał na jego nieprzystawalność z pojęciem własności (posiadania) gospodarstwa rolnego. W wyroku z dnia 8 stycznia 1997, II UKN 39/96, OSNAPiUS 1997/16/299, a następnie w uchwale z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 Sąd ten stanął na stanowisku, i tę wykładnię Sąd Okręgowy podziela, że nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 ustawy wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wskazał na specyficzną konstrukcję prawną art. 28 ust. 4 ustawy. Zastosowana w nim technika legislacyjna sugeruje przyjęcie, że wyliczenie zawarte w punktach 1-4 służy wyłącznie ułatwieniom dowodowym. Rolnicy będący właścicielami gospodarstw wymienionych w powołanym wyżej przepisie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie muszą wykazywać, że nie prowadzą w nich działalności rolniczej; ten fakt uznaje sam ustawodawca. Przepis ten zawiera domniemanie, które każdorazowo może zostać obalone przez zainteresowanego poprzez adekwatne środki prawne. Właściciele gospodarstw rolnych mogą dowodzić, że nie są rolnikami, gdy nie prowadzą na nich działalności rolniczej. Przy czym w orzecznictwie wskazuje się, iż pojęcie prowadzenia działalności rolniczej zostało w ustawie tylko częściowo zdefiniowane - przez określenie pojęcia rolnika i charakteru działalności rolniczej. Przypisanie ubezpieczonemu tego rodzaju aktywności musi być poprzedzone ustaleniem, iż podejmuje on wszelkie czynności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa, a mogą być nimi działania organizacyjne, kierownicze, jak i osobiste zaangażowanie w bezpośrednim wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie (zob. uzasadnienie wyroku Sadu Najwyższego z dnia z dnia 19 lipca 2001 r., sygn. akt UKN 492/00 OSNP 2003, Nr 9, poz. 233).

W konkluzji powyższych rozważań własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego pozostają więc poza sferą ubezpieczenia społecznego rolników, a więc nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń, wobec czego uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko od faktycznego zaprzestania działalności rolniczej.

P. S. ubiegając się w niniejszym postępowaniu o przyznanie na jego rzecz prawa do części uzupełniającej renty rolniczej, musiał więc wykazać, że pomimo tego, że zarówno on jak i jego żona byli właścicielami/współwłaścicielami gruntów klasyfikowanych jako grunty rolne, to jednak nie można traktować ani jego, ani jego małżonki, jako osób prowadzących działalność rolniczą. W ocenie Sądu Okręgowego powyższa okoliczność została przez ubezpieczonego udowodniona. W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, na który złożyły się nie tylko zeznania zawnioskowanego przez stronę odwołującą świadka, ale także dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego, Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Orzeczeniem z dnia 20 czerwca 2011 r. Lekarz Rzeczoznawca Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uznał bowiem ubezpieczonego za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 24.05.2011 r. Z uwagi na zły stan zdrowia i powodowaną nim niemożność wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, ubezpieczony około 3 lata temu oddał M. M. (1) w dzierżawę posiadane przez siebie gospodarstwo rolne o powierzchni 2,54 ha położone na terenie gminy B., co potwierdza znajdująca się w aktach organu rentowego dokumentacja medyczna, a także zeznania świadka M. M. (1) i samego wnioskodawcy. Odwołujący dodał również, iż ze względu na brak jakiegokolwiek sprzętu rolniczego nie jest w stanie prowadzić gospodarstwa rolnego. W okresie bezpośrednio poprzedzającym dzierżawę gruntów przez M. M. (1) grunty były dzierżawione przez braci M..

Dodatkowo Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka M. M. (1), prowadzącej rolniczą działalność gospodarczą, która logicznie wyjaśniła potrzebę dzierżawy gruntów należących do ubezpieczonego. Świadek M. M. (1) zeznała, że grunty rolne P. S. znajdują się pomiędzy polami, które są przez nią uprawiane. Zatem aby nie przejeżdżać przez cudze ziemie i

móc uprawiać własne pole, M. M. (1) zawarła odpłatną ustną umowę dzierżawy z wnioskodawcą na czas nieokreślony. Czysznz został ustalony na tonę pszenicy rocznie.

W ocenie niniejszego Sądu, brak pisemnej umowy dzierżawy nie wpływa na okoliczność, że ubezpieczony P. S. faktycznie całkowicie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej i jak wynika z zeznań świadka M. M. (1), stan taki istniał od co najmniej 2017 r. jak i w okresie kilku lat wcześniej, gdy grunty były dzierżawione przez braci M..

W świetle powyższych okoliczności zdaniem Sądu niewątpliwym jest, że odwołujący zaprzestały prowadzenia działalności rolniczej, mimo że formalnie nadal jest właścicielem gospodarstwa rolnego. Zarówno zeznania świadka jak i odwołującego należy uznać za w pełni wiarygodne, są one bowiem spójne i niesprzeczne tak ze sobą, jak i z resztą materiału dowodowego, w tym dokumentacją organu rentowego z zakresu orzecznictwa lekarskiego wskazującą, że z uwagi na stan zdrowia nie jest on w stanie pracować w gospodarstwie rolnym.

Reasumując rozważania w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał, że P. S. nie prowadzi działalności rolniczej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do wypłaty renty rolniczej z uwzględnieniem części uzupełniającej świadczenia od 1 listopada 2019 r.